

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10—K
pol leta 5—
četrt leta 2-50
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvrčenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

M. J. NERAT.

Ob sedemdesetletnici njegovega rojstva.

Ime M. J. Nerata je med slovenskim učiteljstvom popularno. Čitamo ga leto za letom v vsaki »Popotnikovi« številki. Sicer se spominjajo le starejši izmed nas, kdaj se je pojavilo v javnosti prvič to ime in pod kako raznovrstnimi okolnostmi se je ponavljalo. Leta pa beže, z njimi spomin o delu; ostajajo le sadovi, sejanci izginjajo. In mi uživamo sadove. Zato vemo mlajši med slovenskim učiteljstvom o Neratovem imenu le to, da je njegov nositelj »Popotnikov« urednik, šolski ravnatelj v pok. in da stanuje v Mariboru. Ne dosti več celo tisti, ki ga pozna osebno in ima priliko, da se z njim razgovarja ustno ali pismeno.

M. J. Nerat!...

Visokorasla postava je pred menoj; zrem v lice, ki mu je vtisnilo vanje svoj pečat dela polno življenje; dobrodušne sive oči gledajo vame, ko mi govori njegov mirni glas: počasi, preudarno, nobena beseda odveč, nobena premalo. Taka so njegova pisma: brez postranskih reči, stvarna, krepka; taka so še danes, ko obhaja M. J. Nerat svojo sedemdesetletnico, zakaj obhaja jo čvrst, čil na duhu in telesu še vedno kot aktiven urednik znanstvenega-pedagoškega glasila slovenskega učiteljstva, kot njegov duševni vodnik.

Takemu možu pozdrav, takemu naše čestitke! Temu možu našo željo, da nam ostane še mnogo let, kar nam je danes!

M. J. Nerat!...

Petintrideset let nazaj: en glavni mejnik v Tvojem življenju...

Dvainpetdeset let nazaj: spet drugi glavni mejnik...

Sedemdeset let nazaj: začetek dolgega plodonosnega življenja...

Sedemdeset let nazaj...

Dne 26. prosinca 1845. l. je bilo, ko se je rodil posestniku Mihaelu Neratu in njegovi ženi Tereziji v Hotinji vasi v sli- niški fari pri Mariboru deček, ki so ga krstili za Mihaela in ga vpisali v krstno knjigo za »Neratha«, kar je ostal v uradnih listinah do l. 1881. Usoda je namenila dečku, da bo ledina, ki jo bo kdaj oral v življenju, drugačna, kot jo je oral njegov oče, ki je bil pristavnik v »Wartenheimu«. Ko je bil deček star 5 let, sta roditelja zamenjala tamošnjo službo z enako v »Burg Maierhofu« v Mariboru. Odtod je pohljal tudi v šolo; in sicer najprej k Sv. Magdaleni čez Dravo, in ko se je ustanovila l. 1854/5 farna šola pri Devici Mariji v Graškem predmestju, v to šolo. Ta šola se je l. 1874. v istih prostorih izpremenila v šolo za občini Leitersberg-Krčevino, in prvi je služboval na njej kot nadučitelj M. J. Nerat.

O svojem šolskem obiskovanju pa piše sam:

»Farna šola v Graškem predmestju je imela slovenski učni jezik, medtem ko smo se v prejšnji (Magdal.) poučevali le nemški. Učenci smo namreč bili le Slovenci, in jaz sem tukaj — namreč v novi šoli — prav lepo napredoval in bil »pri-

mus«. I meli pa smo tudi izbornega, mladega, a vestnega učitelja Franca Roškerja. Silno radi smo ga imeli, in jaz sem ga čislal kot višje bitje in njegov poklic kot ideal, ki sem se od tedaj že trudil ga doseči. Zakaj ko sem kot 10letni deček prestopil odtod v mestno normalko v 4. razred, sem storil trden sklep, da postanem tudi jaz učitelj in nič drugega. Zvest svojemu sklepu sem po dovršenem 1. letniku realke naprosil svojega bivšega vzor- učitelja Roškerja, ki je medtem prišel za šolnika k Sv. Janžu na Drav. polju, da me je sprejel za praktikanta. Leta 1859. sem nameraval vstopiti v preparandijo, ki je tedaj imela le en tečaj. A ker še nisem dovršil 15. leta, nisem bil sprejet in moral sem vstopiti v II. tečaj realke, ker bi se brez tega sploh ne mogel več posvetiti učiteljstvu; zakaj preparandija je bila medtem razširjena na 2 letnika, in kdor je hotel biti sprejet, se je moral izkazati s primernimi predštudijami, s spodnjo gimnazijo ali realko.

Obiskoval je torej realko, med tem pa je prejel tudi prvo pripravo za »školski« stan. Kakšna je bila v tistih dneh ta priprava, naj pripoveduje kot dokument za svojo dobo izpričevalo, ki ga je v ta namen izdal župnijski urad v Št. Janžu na Dravskem polju dne 30. sept. 1860:

»Es wird hiemit pfarrämtlich bezeugt, dass Michael Nerath... bei der hiesigen Pfarrschule als Praktikant, in der Schule, beim Organisten- und Messnerdienste gebildet wurde; bei diesen Fächern mit Eifer sich angelegen sein liess, in sittlicher Beziehung angemessen sich verhielt, in seinem ganzem Benehmen unterthänig, demüthig und bereitwillig war, daher derselbe zur Aufnahme in den Lehramts- Candidatenkurs empfohlen wird.« — Podpisana sta provizor in »Pfarrschullehrer« (zgoraj omenjeni Rošker).

Pozneje se je sicer Nerat otrešel nekaterih lastnosti, ki mu jih pripisuje to izpričevalo — če jih je takrat res imel — in o »unterthänig« in »demüthig« v njegovem poznejšem življenju ni več sledi, zakaj njegov možki, samozavestni nastop je vse prej, kakor ti dve čednosti; takrat pa so ga, to je izpričevalo in njegove znanosti spravile l. 1862. na učiteljske v Mariboru.

Dne 31. jul. 1863. so mu zapisali: »Kann als Lehrer an Trivialschulen mit deutscher und slovenischer Unterrichtssprache verwendet werden«, in s tem si je postavil v svojem življenju prvi glavni mejnik.

Mejnik na začetku petinštiridesetletnega učiteljevanja; dolge dobe veselih in tožnih dni — dni, polnih trpljenja in učiteljske bede — dni, polnih veselja in zadovoljenja v krogu malih...

Dne 1. majnika 1864. je nastopil prvo mesto, ki mu ga je podelil »F. B. Lavanter Konsistorium zu Marburg« pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Postal je provizorični podučitelj. Čez eno leto pa se začne Neratovo romanje po Spodnjem Štajerskem. Najprej je zamenjal ravno Ptujsko polje z griči, ki se dvigajo iz Murskega polja in l. 1865. ga najdemo pri Kapei. Tu je ostal dve in pol leta, potem je nadaljeval službo provizoričnega podučitelja na Vranskem, odkoder je šel s pohvalnimi izkazi župnijskega urada in trške občine na Vranskem v žepu v Slo-

venske Gorice, in sicer k Sv. Trojici. Spet kar za eno leto; 19. vinot. 1869. ga že najdemo v Kamnici pri Mariboru. Tukaj ga je nastavila prvič posvetna šolska oblast — bilo je v času, ko se je uveljavil novi državni šolski zakon. Leto 1870. ga je povedlo v visoko Ribnico na Pohorju kot »provizoričnega nadučitelja«, kjer ga je potrdil dež. šol. svet štajerski s l. prosincem 1871. za definitivnega nadučitelja.

Ko si je tako pridobil stalno mesto, si je ustvaril še lastno ognjišče. Dne 5. junija 1871 se je v Ribnici na Pohorju poročil s hčerjo tamkajšnjega mesarja, gostilničarja in veleposestnika Karla Puhra — Elizo Puhrovo, ki mu je v teku let rodila 10 otrok, od katerih še živijo: Karel, stavb. tehnik; Anton, nadučitelj v Zgornji Ponikvi; Olga ima doma damski modni salon; Marko, trgovec (Gradec); Bogomir, operni pevec, in Josip, trgovski sodruknik na Dunaju. Najstarejši sin Miroslov je kot c. kr. sodnik v Litiji na veliko žalost svojih staršev leta 1908 dne 26. julija umrl.

Da se je moral Nerat s tako mnogobrojno obitelji pri naših pičlih dohodkih boriti vse življenje s skrbmi, pač ni treba še posebe poudarjati. In soproga, ki je izborna gospodinja, mu je v tej borbi zvesto stala ob strani — kakor vedno rad sam poudarja.

Še enkrat se je selil Nerat: jeseni l. 1874. je nastopil nadučiteljsko mesto v Krčevini pri Mariboru, kjer je ostal do svoje upokojitve koncem vel. srpana 1909. leta.

Enkrat se je pač ločil od svojega mesta, ker je bil imenovan od c. kr. ministrstva za bogočastje in uk okrajnim šolskim nadzornikom za šolske okraje: Smarje, Konjice, Celjska okolica, Brežice, Kozje in Sevnica. Nadzorniški posej je opravljal od l. listopada 1877. l. naprej štiri leta. Dalje ni hotel: njegovemu zdravju ni hasnilo potovanje od šole do šole, pa tudi razmere takrat niso bile po tem, da bi ostal v njih neupogljivi slovenski Nerat, ki mu je zlasti vedno presedal birokratizem.

L. 1909. je bilo zaključeno njegovo aktivno šolsko delovanje, v katerem je skrbel vedno najprej za svojo nadaljno izobrazbo, kakor tudi za izobrazbo tovarišev, ki so delovali z njim na isti šoli. Dvajset let je bil tudi učiteljski zastopnik v okr. šol. svetu mariborskem, mnogokrat predsednik domačega učiteljskega društva. Njegovo vsestransko šolsko delovanje so priznavale tudi šolske oblasti z raznimi pohvalami; leta 1899. mu je podelil naučni minister naslov »šolski ravnatelj«, l. 1904. je postal lastnik častne svetinje za 40letno zvesto službovanje, l. 1908. pa mu je podelil cesar zlati zaslužni križec s krono.

Petintrideset let je, odkar je prišla prva številka »Popotnikova« na dan. In njen izid je v tesni zvezi z M. J. Neratom, ki mu je še danes urednik.

V tesni zvezi!

Bilo je jeseni l. 1879. Tedaj so imeli v nekdanji Pallosovi gostilnici v Gospoški ulici v Celju svoje redne sestanke takratni celjski okr. šol. nadzornik Nerat, mestni nadučitelj Bobošut, celjski okoliški nadučitelj Lopan in učitelj Kregar. V tistih dneh je izhajal kot učiteljski list v Ljubljani »Učiteljski Tovarish«. To je bilo stanovsko glasilo, pa pred vsem kranjskega učiteljstva. Učiteljstva pa je žejalo

po listu, ki bi bil poleg stanovskega tudi znanstveno njegovo glasilo, kakršno bi gojilo zlasti tudi metodiško stran. Kolika potreba je bil tak list tedaj, je pač posebno dobro vedel nadzornik Nerat.

Iz želje se je rodila določena misel, in ti trije možje so se dogovorili, da jo oživotvorijo, če le mogoče. Samo da takoj to ni šlo.

V mali krog so pritegnili še tovariše Brezovnika, Jarca in Graha, in v pogostnih sejah je postajala pomalem misel meso. Določil se je načrt, pridobivali so se delavci in — manjkalo je denarja. Zadržnikrat je mislilo teh šest mož, da so se posvetovali o svojem listu v celjski okoliški šoli; zadnjikrat in brezuspešno, in razhajali so se... Po ulici nasproti njim pa prihaja celjski gimn. profesor M. Zolgar. Bilo je naključje, ki je rodilo spočetno idejo. S tem možem so stali naši znanci v prijateljskih odnosjih, in ta mož je bil znan za ptičnega. Sešli so se na ulici in na ulici so se zmenili...

Tako je postal Zolgar lastnik lista, ki so ga — tudi kar na ulici — krstili in mu dali ime »Popotnik«. Zolgar je napravil pogodbo s celjskim tiskarjem Rakušem, uredništvo je prevzel po brezuspešnih uporih Jakob Lopan — Nerat bi ga moral, a ga ni mogel zaradi svojega nadzorniškega mesta — in l. 1880. je izšla takoj po novem letu prva številka »Popotnika« — »lista« za šolo in dom.

Dete je bilo rojeno, pa bilo je slabotno. Dvakrat na mesec naj bi izhajal, a založniku je menda le preveč trgal možnost pri vsej njegovi požrtvovalnosti, in v II. letniku je začel izhajati list sredi leta enkrat na mesec. Slovensko učiteljstvo hučo; Lopan — užaljen zaradi mnogoštevilnih pritožb — odložil oktobra meseca uredništvo. To je prevzel sicer za to in prihodnje (1882.) leto založnik prof. Zolgar sam, a list je hiral in hiral, da so mu prorokovali že na vseh straneh konec.

Proroki pa so pozabili, da je »Popotnik« duševno dete Nerata, ki mu ne bo pustil, da umrje. Sam je bil tedaj že v Mariboru; prišel je v Celje in na njegovi predlog je sklenil konsorcij, da odpove prof. Zolgarju založništvo ter da to Neratu, ki vzame list s seboj v Maribor. Bilo je to 24. grudna 1882. Dne 26. grudna je že sklenil Nerat pogodbo z mariborskim tiskarjem Leonom, in 10. pros. 1883. je pokazal »Popotnik« prvič svoje pravega očeta kot lastnika in urednika. List je izhajal zopet dvakrat na mesec.

Poznejša zgodovina »Popotnikova« je znana; na kratko jo omenja »Petindvajsetletnica«, spomenica Zaveze. Moj namen na tem mestu je bil le, da pokažem »Popotnikov« postanek in pa to, da je s tem postankom, kakor tudi z vsem bitjem in žitjem znanstvenega in pedagoškega glasila slovenskega učiteljstva v najtesnejši zvezi M. J. Nerat, tako da govorimo o »Popotniku« vedno lahko o »Neratovem Popotniku«.

Tako še danes. Dne 1. grudna 1901. leta je hotel Nerat odložiti uredništvo. Niso mu mogli najti naslednika, in moral je ostati. In danes je v nas glede tega tudi le še želja, da nam ostane, kar nam je že petintrideset let: naš duševni vodnik.

Duševni vodnik slovenskega učiteljstva še tudi v drugem oziru.

Lapidarni podatki o početku naše Zaveze v spomenici »Petindvajsetletnica« in

F. Kocbekov spis »M. J. Nerat in Zaveza« (»Pop.« 1. 1912. str. 357—361.) nam pripoveduje o tem, kako tesno je združeno Neratovo ime z začetkom in obstankom naše Zaveze.

Bilo je v času l. 1886. in v letih za njim, ko se je začelo slovensko učiteljsvo stanovsko krepiti ter zahtevati celokupno organizacijo; ko so se začele vneti misli, ki so oživele pozneje našo Zavezo.

Ne ponavljaj tistih dni z opisi; Nerata kažem v njih.

Sam se karakterizira kot organizatorja z nekaterimi, javnosti že znanimi stavki. »Pa le ne rogovilitepreveč po časnikih, to je stvari na kvar«, je pisal Kocbeku dne 15. listopada 1887. S tem je označil svoje delo: tiho, mirno! L. 1886. je bil sicer izvoljen provizoričnim predsednikom osnovane Zveze slovenskih učiteljskih društev, pozneje pa je delal v ozadju. Njegovo ime se ni imenovalo javno, le na sejah upravnega odbora so oživljale njegove ideje... Ko pa se je bilo bati, »da komaj ustanovljena Zaveza vsled nebržnosti izvoljenih funkcionarjev ne zmrzne, je bil zopet urednik Nerat mož na svojem pravem mestu. Tovariša Praprotnika (takrat 2. podpredsednika) in mene je ponovno pisмено dregal, da smo vsi trije sestavili program, oklic in vse drugo potrebno za drugo skupščino Zaveze, ki se je vršila 25. in 26. maja 1890. l. v Celju. Zediniti smo se morali tudi za novi odbor.« (Kocbek). Kaj bi bilo naravnješe, da prevzame Nerat ponovno ponujano predsedništvo Zaveze zdaj, ko jo je prav on ohranil pri življenju? Ne; »Da bi bil sedež Zaveze v Mariboru, s tem ni nič...« je pisal Kocbeku. A »podpiral je njen poznejši razvoj, ko so bili včasih kritični časi za mlado dete«, (Kocbek).

Še druga poteza je značilna za njegovo organizatorsko delovanje. Ko je objavil Fr. Kocbek v »Popotniku« »O zvezi slovenskih učiteljskih društev« z dne 2. listop. 1887., je omenil v govoru tudi tisto formalno snovanje zveze, iz katere »moke dosedaj še ni postal kruh. Zakaj?« — Točno mu je odgovoril Nerat v opombi uredništva pod črto, kjer je zapisal: »Zato ne, ker se je pokazalo, da namepravna (slovenska štajerska) zveza običnim potrebam ne more zadostovati, razprave pa, ki so se zaradi splošne zaveze (tam podčrtano. Op. pis.) s kranjskimi in primorskimi merodajnimi tovariši že pred enim letom začele, žal, le malo napredujejo.« — Torej velika, vseobčja organizacija mu je bila ideja; organizacija, kakor je bila ravno pozneje Zaveza.

Znabiti da ni dal ravno Nerat iniciative za ustanovitev Zaveze? Ni bil li tudi na tem torišču vodnik slovenskega učiteljsva v tisti dobi?

Na en pristavek »Pop. uredništva« v št. 11. l. 1887. se je opiral že Kocbek v zgoraj omenjenem govoru, kjer se zavzema Nerat prav za isto idejo. S kolikim veseljem je delal spet tedaj, ko se je l. 1889. Zaveza vendarle ustanovila, kjer je bil zopet glavni delavec Nerat: sestavil je l. glavni dnevni red, sodeloval je pri sestavi pravil. — A Zaveza tudi takrat še ni mogla živeti krepkega življenja — omenil sem to in Neratovo zopetno pomoč že zgoraj. — Tudi na njegov nasvet se je storil takrat »greh«, zaradi katerega so bili »mogoče posamezni ali večina ljubljanski učitelji iz krajevnega patriotizma indignirani, ker si je Zaveza za svoje društveno glasilo izbrala Neratovega »Popotnika.« (Kocbek).

To je bil torej Neratov »greh«: ob sodili so njega za separatista, ki mu je bila v mislih le »splošna zaveza«. Danes ob njegovih sedemdesetletnici mi pač ni treba popravljati več tega nerazumevanja.

Govoriti bi moral še o Neratovi osebnosti. Povedal pa sem skrajša, kako ga poznam, mislim pa tudi, da kaže njegovo delo, kakšen je kot človek. Mirnega, vedno stvarnega, vsakomur blagohotno mislečega in globoko čutečega moža ga pozdravljamo ob njegovi sedemdesetletnici ter mu kličemo:

»Ostani še in še med slovenskim učiteljsvom, ti naš M. J. Nerat!«

Pavel Flerè.

Agitirajte za svoje glasilo! Pridobivajte mu novih naročnikov!

Vojna.

MATI.

»Mati, kdaj pride oče iz vojne? Otroci, mirujte! Začela se je šele vojna grozeča, in kdaj se zaključi ta vojna besneča, nihče tega ne zna.

»Mati, k nam ne dospe nobeno pisemce več!«

Otroci, mirujte! V sovražni deželi je daleč vaš oče — ni pošte pri roki, pa kaj se li hoče? Lahko noč, moji ljubi!

»Mati, zakaj so tvoje oči tako rdeče? Otroci, mirujte! Mogoče je smet mi v oko danes pala, a menite mar, da skrivaj sem jokala? Lahko noč, pa zaspite!

»Mati, čemu nosiš črno obleko?« Otroci, otroci, mirujte! Spominja nas vojna na žalostne čase, zakaj bi ne dela obleke te nase? — Naj se vam kaj sladkega sanja!

M. Buchner. Poslovenil črnovojnik V. R.

IZ RUSIJE.

V Revalu so zaprli vse srednje šole, ki jih vzdržujejo protestantska društva. — Vseučiliški svet v Dorpatu je sklenil razveljaviti vse častne doktorate nemških in avstrijskih zdravnikov, ki jih je priznalo to vseučilišče. — Iz Stockholma poroča »Vossische Zeitung«: Politiška policija je izvedla hišno preiskavo pri vdovi Leva Tolstega na posestvu Jasnaja Poljana. Sumljivih papirjev revolucijske vsebine niso našli, a grad je na skrivnost način zgorel, ko je bila navzoča policija. — Iz Peterburga poročajo: Zaradi prepovedi točenja alkohola so padli dohodki države mesečno za 185 milijonov.

SOLSTVO V VZHODNI GALICIJI IN BUKOVINI.

Petrograjska brzojavna agencija poroča iz Levova: Grof Bobrinski, ruski generalni gubernator v Levovu, je izdal ukaz, ki se tiče privatnih šol v Galiciji in Bukovini in ki se glasi: S 1. januarjem 1915 so dovoljene take šole, ki izpolnjuje te-le pogoje: 1. Osobno dovoljenje generalnega gubernatorja na prošnje za otroke novih šol. Tej prošnji se mora priložiti imenik učiteljev, ki bodo poučevali na šoli. 2. Vsaka izprememba učnih oseb na dotičnih šolah je dovoljena samo s privoljenjem generalnega gubernatorja. 3. Pouku ruskega književnega jezika se mora na vsaki šoli odkazati najmanj 5 ur na teden. 4. Poljska zgodovina, geografija, jezik poljski in književnost se smejo poučevati samo po knjigah, ki so dovoljene v Rusiji, odnosno ki jih je odobril generalni gubernator. 5. Verouk smejo poučevati samo taki učitelji, ki pripadajo isti veroizpovedi kakor učenci.

APEL VLADE NA ŠOLSKO MLADINO K VARČNOSTI.

Korespondenčni urad poroča: V svrhu pokritja naših živilskih zalog in preprečenja eventualnega pomanjkanja krušnih sadov so bile sicer že izdane potrebne odredbe; toda te morejo biti uspešne le tedaj, če prispeva k temu prebivalstvo z razumno varčnostjo in si je v tej smeri vsak svest svoje patriotične dolžnosti. Posebno mladino se mora dobro opozoriti na veliko važnost tega vprašanja, zaradi česar je vlada naročila deželnim šolskim oblastim, da naj se o tem učenci primerno pouče. Pri tem je bilo odredjeno, da se izroči vsem šolskim zavodom opozorilo, ki naj se prečita po razredih in obesi v šolskih sobah:

Opozorilo ima sledečo vsebino: Že tedne in mesece se nahajajo naši bratje v vojni in se bojujejo za domovino. Našim sovražnikom se gotovo ne posreči, premagati naše hrabre in junaške vojsake. Toda sedaj nas poizkušajo izstradati s tem, da nam izkušajo odrezati uvoz iz dežel, ki nam niso sovražne. Tudi ta poizkus se bo ponesrečil.

Imamo dovolj živil doma, da vzdržimo lahko do prihodnje žetve, če postopamo gospodarsko in varčno. V tem oziru prispevajte tudi vi, da bo končan naš boj zmagovito.

Vaša sveta dolžnost je, da niste potratni z nobenim živilom in da varčujete z lesom in premogom. S tem dokažete svojo ljubezen do domovine in pomagajte tudi svojim staršem.

V tem težkem času postopajte torej pametno in varčno s kruhom, ki nam ga daruje nebo. Če izkažete hožjemu daru pristojno spoštovanje, vam vsakdanjega kruha ne bo primanjkovalo nikdar, in ne boste nikdar trpeli lakote. Ne vrzite proč nobenega koščka kruha, četudi ni več svež. Ne odrežite večjega kosa kruha, kakor ga morete jesti. Mislite na vojake na vojni, ki bi bili dostikrat srečni, če bi imeli kruh, ki ga vi omalovažujete.

Varčujte tudi s krompirjem! Treba ga je kuhati v koži in šele potem olupiti. Kdor ga najprej olupljuje in šele skuha, ta je potraten. Odpadkov kuhinj ne smete zametavati. Ostanke jedil od mesa, sočivja in krompirja uporabljajte za pitanje perutnine ali pa jih dajte kmetovalcem, da jih porabijo za prašiče.

Otroci! Bodite varčni! S tem služite svoji domovini in svojim staršem!

PROTEKTORAT NAD VOJNO PRE-SKRBO.

Korespondenčni urad poroča: Njegovo Veličanstvo cesar je najmilostliveje blagovolilo protektorat nad vojno preskrbo vse monarhije — izvzet je le »Rdeči križ« — ki ga je imel doslej Nj. c. in kr. Visokost gospod nadvojvoda Evgen, izročiti Nj. c. in kr. Visokosti gospodu nadvojvodi Karlu Štefanu.

GROF BERCHTOLD — Odstopil.

Že dlje časa je nameraval avstrijski minister za zunanje zadeve odstopiti. Sedaj je cesar sprejel njegovo demisijo. — Naslednik grofa Berchtolda je ogrski baron Štefan Burian, intimni prijatelj ogrskega ministrskega predsednika grofa Tisze.

CESARJEVA ZAHVALA PROSTOVOLJNI SANITETNI OSKRBI.

Cesar je v nedeljo sprejel c. kr. komisarja za avstrijska pomočna društva grofa Trauna v daljši privatni avdienci. Ko je grof Traun podal natančno poročilo o delovanju avstrijskih pomočnih društev od začetka vojne, je cesar izrekel komisarju svojo najtoplejšo zahvalo za trud, ki je z njim dosegel tako lepe uspehe na tem polju. Prostovoljna sanitetna oskrba in specialno avstrijsko društvo »Rdečega križa« je neizogibno potrebna dopolnitev vojaškega sanitetstva. Cesar je končno pooblastil komisarja, naj izreče njegovo pohvalo ysem funkcionarjem zveznega vodstva, kakor tudi centrali in podružnicam avstrijske družbe »Rdečega križa«, prav posebno tudi mnogim sto prostovoljnih delavskih moči, ki so se dali na razpolaganje v izvrševanju svoje domovinske ljubezni in svojega človekoljubja »Rdečemu križu«.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIZ«.

Šola pri Sv. Juriju ob Ščavnici 234 K 45 vin.; šola v Št. Janžu na Dravskem polju 800 K; šolski okoliš Velika Nedelja 298 K 44 vin.; učenke v Trbovljah 175 K 49 vin.; popust plače učiteljsva na Dobrovi 13 K 47 vin.; popust plače učiteljsva v Leskovcu 4 K; šolsko vodstvo Čatež 30 K; popust plače učiteljsva v Št. Rupertu 12 K 14 vin.; učiteljsvo v Mokronogu 11 K; popust plače učiteljsva v Leskovcu 5 K 43 vin.; popust plače učiteljsva v Št. Vidu pri Zatičini 4 K 37 vin.; učiteljica Marija Hrastova nesprejeta najdenina 1 K; šola na Gomilskem 337 K 90 vin.; prireditve ljudske šole v Dol. Logatcu 83 K; učiteljica Gamsova iz Srednje vasi 10 K; Antonija Kračmanova in Terezija Fabjanova, učiteljici v Št. Bernardu pri Loškem, za januar 4 K; šola na Vranskem 670 K 45 vin.; šola v Pilštajnu 130 K; učiteljsvo deške in dekliške šole v Ptujski okolici za mesec november 1914 in januar 1915 od mesečne plače 1% skupno 30 K 32 vin.; skupaj 2855 K 46 vin.

V zadnji številki izkazanih 15385 K 23 v. Danes izkazanih 2855 K 46 v.

Doslej nabranih 18240 K 69 v.

Prosimo nadaljnih obvestil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

Obisk cerkve in šolska mladina.

Dunaj, 16. jan. 1915.

Državno sodišče je danes izreklo razsodbo glede na pritožbo, ki je bila obravnavana v ponedeljek, dne 11. t. m., in ki jo je vložil Franc Puchold in njegova hči iz Visokega Mita proti kršenju v ustavi zajamčene pravice svobode vere in vesti. Pritožba je slonela na tem, da je okrajni šolski svet v Visokem Mitu — čeprav ni nobene zakonite ali odredbeno statuirane dolžnosti obiska cerkve šolske mladine

Komur ne ugaia zrnata kava, temu se priporoča Kathreinerjeva Kneippova sladna kava.

Kathreinerjeva Je zdravju popolnoma neškodljiva ter ima pri tem popolni okus zrnate kave.

Pri nakupu je pasili na dobro zaprto higijenično zapečnjeno s silko lupnika Kneippa. — Odprto, natančno blagovni nikoli pristni Kathreiner.